

Αθήνα, 19 Ιουνίου 2021

Δελτίο Τύπου

Η Α΄ Ψυχιατρική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ τιμά τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Προσφύγων

- Μελέτη για τις στάσεις του γενικού πληθυσμού απέναντι στους πρόσφυγες
- Podcast στο www.atticaspirit.gr με καλεσμένους τους πρόσφυγε-ομότιμους θεραπευτές Sara Beheshte και Mohammad Alasli

Δύσκολα θα έμεναν στον ίδιο σπίτι με έναν πρόσφυγα, αν και στην πλειοψηφία τους δεν νιώθουν φοβικά για μια στιγμιαία συναναστροφή μαζί του. Αν και οι 4 στους 5 ερωτώμενους θα διατηρούσε φιλία με κάποιον πρόσφυγα, το ενδεχόμενο διαμονής σε γειτονιά που βρίσκεται κοντά σε προσφυγική δομή αντιμετωπίζεται με αυξημένη επιφύλαξη.

Αυτά είναι μόνο κάποια από τα πολύ ενδιαφέροντα ευρήματα που προέκυψαν από μελέτη της Α΄ Ψυχιατρικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ, που εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος «Προαγωγή Ψυχικής Υγείας σε Ευπαθείς Πληθυσμούς», πρόγραμμα που στηρίζει ευγενικά η Περιφέρεια Αττικής, υπό την επιστημονική καθοδήγηση της Καθηγήτριας Ψυχιατρικής Μαρίας Οικονόμου.

Τα αποτελέσματα της μελέτης με τίτλο: “Στάσεις απέναντι στους πρόσφυγες: Ο ρόλος της ευσυναίσθησης, της ρεαλιστικής και

συμβολικής απειλής» απηχούν τις απόψεις 370 κατοίκων της Περιφέρειας Αττικής που συμμετείχαν δειγματοληπτικά και παρουσιάστηκαν την περασμένη εβδομάδα, στο πλαίσιο του 29ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ψυχιατρικής.

Λαμβάνοντας ως ομάδα σύγκρισης τα άτομα που πάσχουν από ψυχική νόσο, η οποία αποτελεί την πιο στιγματισμένη νόσο, η επιστημονική ομάδα της Μαρίνας Οικονόμου, επιχείρησε αφενός να διερευνήσει την επιθυμητή κοινωνική απόσταση του γενικού κοινού απέναντι στους πρόσφυγες και αφετέρου να ανιχνεύσει την ανεξάρτητη επίδραση των διαστάσεων της ενσυναίσθησης και της ρεαλιστικής και συμβολικής απειλής.

Όπως σημειώνει η κ. Οικονόμου «σκοπός της μελέτης αλλά και του συνόλου της Δράσης που υλοποιεί η Α΄ Ψυχιατρική Κλινική του ΕΚΠΑ είναι αφενός η διερεύνηση των στάσεων του κοινού σε σχέση με τον Ξένο, αφετέρου η ενημέρωσή του γύρω από το προσφυγικό ζήτημα, όπως εξελίσσεται στη χώρα αυτές τις κρίσιμες στιγμές, η ευαισθητοποίηση στις καίριες ηθικές παραμέτρους του ρατσισμού και των στιγματιστικών πρακτικών και ο προβληματισμός γύρω από το μείζον ζήτημα της ένταξης των προσφύγων στις σύγχρονες και ανοικτές κοινωνίες».

Η μελέτη διερευνά τις προκαταλήψεις και την επιθυμητή κοινωνική απόσταση, η οποία αποτελεί τον πιο διαδεδομένο δείκτη κοινωνικού στίγματος και αναφέρεται στο βαθμό απροθυμίας του ατόμου να συναναστραφεί με μέλη μιας εξωομάδας /στιγματισμένης ομάδας σε διάφορες περιστάσεις που ενέχουν διαφορετικά επίπεδα συναισθηματικής εγγύτητας.

Τα αποτελέσματα αναδεικνύουν ότι σε ο,τι αφορά τις προσωρινές σχέσεις με τους πρόσφυγες, η συντριπτική πλειοψηφία δεν επιθυμεί να διατηρήσει κάποια κοινωνική απόσταση, ωστόσο όσο η εγγύτητα της σχέσης αυξάνεται, όπως για παράδειγμα στη συγκατοίκηση ή στον έγγαμο βίο, τότε ένα σημαντικό ποσοστό των συμμετεχόντων δηλώνουν απροθυμία να εμπλακούν στη συναναστροφή.

Κατά ενδιαφέροντα τρόπο, αν και το να νοικιάσει κάποιος το σπίτι του σε ένα πρόσφυγα ή να αποφασίσει να μείνει σε μια πολυκατοικία που διαμένει και κάποιος πρόσφυγας δεν βρέθηκε να εγείρει αρνητικές απαντήσεις από την πλειοψηφία του δείγματος, το ίδιο δεν ισχύει για την απόφαση να διαμείνει σε περιοχή που γειτνιάζει με δομή προσφύγων (not in my backyard phenomenon). Τα ευρήματα συγκλίνουν ότι η μεταβλητή της επιθυμητής κοινωνικής απόστασης αυξάνεται όταν αναφερόμαστε στο ενδεχόμενο σύναψης στενότερων σχέσεων με έναν πρόσφυγα, καθώς και στο ενδεχόμενο αλληλεπίδρασης με ομάδες προσφύγων, συγκριτικά με την κατ' ιδίαν συνδιαλλαγή.

Η μελέτη βασίστηκε στη Θεωρία της Διομαδικής Απειλής, σύμφωνα με την οποία μία εξωομάδα-ανεξάρτητα αν είναι πλειονότητα ή μειονότητα- απειλεί τη δύναμη, τους πόρους και την ασφάλεια (ρεαλιστική απειλή) ή τις αξίες, τα ήθη και τα έθιμα (συμβολική απειλή) μιας ενδο-ομάδας και η αντίληψη αυτή είναι ικανή να εγείρει αρνητικές ψυχολογικές συνέπειες. Παράλληλα, η ενσυναίσθηση, η ικανότητα δηλαδή να μπαίνει κανείς στην θέση του άλλου, φαίνεται να λειτουργεί ως αντίβαρο στο άγχος που προκύπτει από τη διομαδική απειλή.

Τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης καταδεικνύουν πως η ρεαλιστική απειλή έχει τη μεγαλύτερη επίδραση στις στάσεις και την επιθυμητή κοινωνική απόσταση από τους πρόσφυγες, ακολουθεί η συμβολική απειλή και η ενσυναίσθηση. Επομένως, οι αντιστιγματιστικές δράσεις πρέπει να στοχεύσουν στη μείωση του διομαδικού άγχους που προκύπτει κατά κύριο λόγο από τη ρεαλιστική απειλή (αντιλήψεις πολιτών ότι μια εξω-ομάδα/πρόσφυγες απειλεί τη δύναμη, τους πόρους και την ασφάλειά τους), αλλά και στην καλλιέργεια ενσυναίσθησης στο ευρύ κοινό.

Με αφορμή τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Προσφύγων και στο πλαίσιο της ευρύτερης Δράσης «Στάσεις του κοινού απέναντι στους πρόσφυγες και υλοποίηση παρεμβάσεων», η Α΄ Ψυχιατρική

Κλινική δημιούργησε podcast (ακούστε το πατώντας το link εδώ <https://youtu.be/RYl4qcH8vkE>) με σκοπό την ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και θετικοποίηση των στάσεων του γενικού πληθυσμού απέναντι στους πρόσφυγες.

Καλεσμένοι στο studio είναι οι ομότιμοι θεραπευτές, Sara Beheshte πρόσφυγας από το Αφγανιστάν και Mohammad Alasli, πρόσφυγας από τη Συρία, που έχοντας κάνει τη δική τους διαδρομή μέχρι τη χώρα μας, σήμερα απασχολούνται ως community psychosocial workers (CPWs), στηρίζοντας ομοεθνείς τους και όχι μόνο, απαντώντας σε κλήσεις στη Γραμμή ψυχοκοινωνικής στήριξης προσφύγων που λειτουργεί η Εταιρεία Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ψυχικής Υγείας- Ε.Π.Α.Ψ.Υ, με τη στήριξη της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ.

Οι εκπαιδευμένοι πρόσφυγες μοιράζονται την εμπειρία τους από τις κλήσεις της Γραμμής και μιλούν για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν καθημερινά προσφέροντας υπηρεσίες σε άλλους πρόσφυγες αλλά και για τη δική τους προσωπική εμπειρία ένταξης και προσαρμογής στη χώρα μας. Παρεμβαίνουν τηλεφωνικά η επιστημονικά υπεύθυνη της Δράσης «Στάσεις του κοινού απέναντι στους πρόσφυγες», Καθηγήτρια Μαρίνα Οικονόμου και ο Περιφερειάρχης Αττικής και Πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών, Γιώργος Πατούλης.

- Για πληροφορίες σχετικές με την έρευνα μπορείτε να επικοινωνείτε με τη Λίλη Πέππου lilly.perrou@gmail.com και τη Μίνα Μαρούγκα minamarouga@gmail.com